

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 797/2023
16.09.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић, Весне Мاستиловић, Иване Рађеновић и Сање Агатоновић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., које заступа пуномоћник Драган Симоновић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство одбране, Војна пошта ..., коју заступа Војно правобранилаштво – Одељење у Нишу, ради исплате потраживања из радног односа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3273/2019 од 08.01.2020. године, у седници одржаној 16.09.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3273/2019 од 08.01.2020. године - дела става првог изреке којим је потврђена пресуда Основног суда у Нишу П1 1730/18 од 04.09.2019. године у ставу првом изреке.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 3273/2019 од 08.01.2020. године у делу става првог изреке и пресуда Основног суда у Нишу П1 1730/18 од 04.09.2019. године у ставу првом изреке, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев којим је **тужилац АА** тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име неисплаћене зараде по основу рада дужег од пуног радног времена за период од 06.11.2017. године до 31.03.2018. године исплати и то: за децембар 2017. године износ од 11.199,44 динара, за јануар 2018. године износ од 9.495,20 динара, за фебруар 2018. године износ од 1.679,92 динара, за март 2018. године износ од 10.673,60 динара са законском затезном каматом на сваки месечни износ почев од 20.-ог у месецу за претходни месец па до коначне исплате; **тужиоцу ББ** за новембар 2017. године износ од 1.514,12 динара, за децембар 2017. године износ од 9.596,84 динара, за јануар 2018. године износ од 11.984,40 динара, за фебруар 2018. године износ од 2.748,18 динара, за март 2018. године износ од 1.665,56 динара са законском затезном каматом на сваки месечни износ почев од 20.-ог у месецу за претходни месец па до коначне исплате; **тужиоцу ВВ** за новембар 2017. године 5.125,68 динара, за децембар 2017. године износ од 16.735,82 динара, за јануар 2018. године износ од 1.797,72 динара, за фебруар 2018. године износ од 6.202,20 динара, за март 2018. године износ од 14.095,80 динара са законском затезном каматом на сваки месечни износ почев од 20.-ог у месецу за претходни месец па до коначне исплате, **као неоснован.**

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3273/2019 од 08.01.2020. године - дела става првог изреке којим је потврђена пресуда Основног суда у Нишу П1 1730/18 од 04.09.2019. године у ставу трећем изреке, као изузено дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3273/2019 од 08.01.2020. године - дела става првог изреке којим је потврђена пресуда Основног суда у Нишу П1 1730/18 од 04.09.2019. године у ставу трећем изреке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 1730/18 од 04.09.2019. године, ставом првим изреке, усвојени су тужбени захтеви тужилаца, па је обавезана тужена да тужиоцима на име припадајуће, а неисплаћене плате по основу рада дужег од пуног радног времена за период од 06.11.2017. године до 31.03.2018. године исплати и то првотужиоцу износе наведене у овом ставу изреке под 1), друготужиоцу износе наведене у овом ставу изреке под 2), трећетужиоцу износе наведене у тачки 3) става 1, све са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од 20.-ог у месецу за претходни месец па до коначне исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев прво, друго и трећетужилаца којим су тражили да се обавезе тужена да им на припадајуће, а неисплаћене плате по основу рада дужег од пуног радног времена за период од 01.07.2017. године до 31.10.2017. године исплати износе ближе наведене у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован приговор тужене да Основни суд у Нишу није стварно надлежан да поступа по постављеним тужбеним захтевима, а ставом петим обавезана је тужена да тужиоцима на име накнаде трошкова парничног поступка исплати укупан износ од 111.684,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 3273/2019 од 08.01.2020. године, ставом првим изреке, потврђена је пресуда Основног суда у Нишу П1 1730/18 од 04.09.2019. године у ставу првом и трећем изреке, а жалба тужене одбијена као неоснована. Ставом другим изреке, укинута је иста пресуда у ставовима другом и четвртм изреке и предмет у том делу враћен истом суду на поновно суђење.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. ЗПП.

Тужиоци су поднели одговор на ревизију.

Према одредби члана 404. став 1. ЗПП ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени ревизијског суда, у овом спору има места одлучивању о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе и тумачења материјалног права, у погледу права професионалних припадника Војске Србије на новчану накнаду за прековремени рад и начина њеног остварења.

Из тог разлога, одлучено је као у првом ставу изреке.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били у радном односу код туженог као професионални војници на радним односно формацијским местима падобранаца. Решењима тужене од 06.11.2017. године, тужиоцима је признато право на скраћено радно време од два сата дневно (десет сати седмично) из разлога што се рад у падобранској служби сматра радом на нарочито тешким и за здравље штетним пословима, који су утврђени Правилником о пословима, радним и формацијским местима у Војсци Србије и Министарству одбране на којима се врши специфична војна служба и служба под отежаним условима, а да право на скраћено радно време припада тужиоцима од дана доношења решења. И поред тога што им је право на скраћено радно време признато решењима није им омогућено да раде скраћено, па сматрају да је тужена на тај начин причинила штету чија је висина утврђена вештачењем, а тужиоцима није исплаћена.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом одредби Закона о Војсци Србије и Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије, усвојили тужбени захтев и обавезали тужену на исплату новчаних износа на име увећане зараде за прековремени рад у спорном периоду.

По налажењу Врховног суда, основано се ревизијом тужене указује на погрешну примену материјалног права.

Рад дужи од пуног радног времена предвиђен је чланом 83. став 1. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“, број 116/07... 94/19), као елемент посебних услова под којима професионално војно лице (официр, подофицир и професионални војник) врши службу у Војсци Србије, због којих се утврђује коефицијент за обрачун плате који је за 20% до 50% већи од коефицијента утврђеног на основу положаја и чина, а у оквиру средстава за плате обезбеђених у буџету Републике Србије намењеним за финансирање одбране. Према ставу 2. тог члана, под радом дужим од пуног радног времена из става 1. истог члана сматра се рад у случају предузимања мера приправности, узбуне у јединици, односно установи, за време војних вежби, борбе против елементарних непогода, дежурства или сличних дужности у команди, јединици или установи Војске Србије, као и у приликама које захтевају да се продужи започети рад чије би обустављање или прекидање имало штетне последице за оперативну способност команде, јединице односно установе, или би била нанета материјална штета, или угрожени животи и здравље војних лица и других грађана.

Одредбом члана 15. став 1. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије („Службени војни лист“, број 10 од 20.04.2017. године - пречишћени текст) прописано је да официру, односно подофициру у радном односу на одређено време и професионалном војнику, због посебних услова рада под којима врши службу у Војсци Србије прописаних чланом 83. став 1. и 2. Закона о Војсци Србије, припада коефицијент за посебне услове службе у Војсци Србије у висини 20% од основног коефицијента.

Међутим, одредбом члана 98. Закона о Војсци Србије прописано је да је професионално војно лице дужно да ради дуже од пуног радног времена кад потребе службе то захтевају, уз писмени налог надлежног старешине (став 1), с тим што такав прековремени рад не може да траје дуже од осам сати недељно нити дуже од четири сата дневно (став 2), изузев у случајевима предвиђеним у трећем ставу тог члана. Према члану 85. став 1. наведеног закона, професионалном војном лицу увећава се плата за часове ноћног рада, рада у дане празника који су законом одређени као нерадни дани и рада дужег од пуног радног времена, осим рада дужег од пуног радног времена из члана 83. тог закона.

Одредбом члана 35. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије, поред осталог, прописано је: да професионалном припаднику Војске Србије за сваки сат који, по писаном налогу надлежног старешине, ради дуже од пуног радног времена (прековремени рад) припада сат и по слободно (став 1); да се прековремени рад тромесечно прерачунава у слободне сате које професионални припадник Војске Србије мора да искористи најкасније у року од шест месеци од протека тромесечја у којем их је остварио (став 2); да се изузетно, професионалном припаднику Војске Србије који не може да искористи слободне сате због тога што природа послова радног места захтева тако обиман прековремени рад, може исплатити додатак за сваки сат прековременог рада који износи 26% вредности радног сата плате, уз претходно прибављену сагласност министра одбране (став 3); да професионалном припаднику Војске Србије који прековремено ради у случајевима прописаним чланом 83. став 1. и 2. Закона о Војсци Србије не припада увећање из члана 32. и 33. Правилника (ноћни рад и рад на дане празника који није радни дан) и из става 1. и 3. овог члана (став 4).

Према одредбама чл. 141. и 142. Закон о Војсци Србије, о правима и обавезама професионалних припадника Војске Србије одлучује се у управном поступку. У првом степену, о праву тог лица одлучује старешина команде јединице или војне установе, а о жалби на решење донето у првом степену одлучује старешина војне јединице или установе који је непосредно претпостављени старешини који је донео ожалбено решење. Против одлуке у другом степену или у случају „ћутања администрације“, странка може да покрене управни спор.

Одредбом члана 52. став 3. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије прописано је да надлежни старешина решењем утврђује и додатке на плату (изузев додатка за ноћни рад и рад у дане празника који нису радни дани, а који се остварује на основу редне листе), накнаду плате (изузев накнаде плате за време одсуства са рада на дан празника који је нерадни дан, а која се остварује на основу редне листе), отпремнини, јубиларној награди.

Из изложеног, по становишту Врховног суда следи да је за остварење права по основу прековременог рада тужилаца било неопходно обраћање старешини војне јединице ради признавања и конкретизовања тог права - утврђивања права на слободне сате, као правила или права на исплату увећане плате, што је изузетак за који је потребно утврдити испуњеност предвиђених услова - немогућност коришћења слободних сати због обимности прековременог рада и постојање сагласности министра одбране за исплату прековременог рада. Све то утврђује надлежни старешина својим решењем донетим по правилима управног поступка, кроз први и други степен одлучивања, а судска контрола таквих одлука је прописана кроз управни спор.

Стога, у ситуацији када тужилац није подносио захтев надлежном старешини за признавање слободних сати на име прековременог рада или утврђење права на исплату увећане плате, нема основа за његово потраживање, које би му било могуће досудити само по правилима о накнади штете, у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, због незаконитог или неправилног рада државног органа који му није омогућио коришћење слободних сати признатих правноснажним решењем надлежног старешине, односно није извршио исплату новчаног износа утврђеног таквим решењем.

Следствено изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Применом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку посебна ревизија се може изјавити због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом ако је по оцени Врховног суда потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново тумачење права. Према ставу 2. истог члана испуњеност услова за изузетну дозвољеност ревизије Врховни суд цени у већу од пет судија.

Ревизијом се у конкретном случају указује на надлежност органа управе да поступа у овој правној ствари, што није основано, јер се ради о парници ради исплате потраживања тужилаца из радног односа. На основу изнетог Врховни суд налази да у конкретном случају не постоји потреба за разматрањем правних питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, као ни потреба уједначавања судске праксе или новог тумачења права, из чега произилази да нису испуњени услови из члана 404. став 1. ЗПП, па је одлучено као у првом ставу изреке.

Врховни суд је испитао дозвољеност ревизије у делу става првог изреке којим је потврђена пресуда Основног суда у Нишу П1 1730/18 од 04.09.2019. године у ставу трећем изреке, у смислу члана 410. став 2, у вези члана 413. ЗПП и утврдио да ревизија није дозвољена.

Одредбама члана 420. Закона о парничном поступку, прописано је да странке могу да изјаве ревизију и против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан (став 1), да се у поступку поводом ревизије против решења сходно примењују одредбе овог закона о ревизији против пресуде (став 6), као и да је ревизија увек дозвољена против решења другостепеног суда којим се одбацује предлог

за понављање поступка и решења другостепеног суда којим се потврђује решење првостепеног суда о одбацивању предлога за понављање поступка (став 5).

У конкретном случају тужена је истакла приговор стварне надлежаности суда да поступа по постављеним тужбеним захтевима. Судови су одбили приговор стварне надлежаности са образложењем да будући да се ради о парници ради исплате потраживања тужилаца из радног односа, то суд је надлежан да поступа на основу одредбе члана 22. став 2. Закона о уређењу судова.

Пошто се не ради се о ситуацијама из члана 420. став 5. ЗПП у којима би ревизија била увек дозвољена против другостепеног решења (о одбачају предлога за понављање поступка, односно о потврђивању првостепеног решења о одбацивању предлога за понављање поступка), већ је ревизија је у овој правној ствари изјављена против другостепеног решења којим је потврђено првостепено решење о одбијању приговора стварне надлежаности, дакле против решења којим није окончан поступак, што је претпоставка дозвољености ревизије против решења другостепеног суда из члана 420. став 1. ЗПП. Против те врсте одлука ревизија није дозвољена, јер се таквим другостепеним решењем не окончава поступак.

С обзиром на изложено, ревизија тужене није дозвољена, због чега је одбачена као у изреци овог решења, на основу члана 413. ЗПП.

**Председник већа - судија
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**